

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVII.

Redacțiunea: Administrațiunea,
și Tipografia:

Brașov, piața mare Nr. 30.

Scrieri nefrancoate nu se
primesc. — Manuscripte nu se
retrimit.

INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anunțuri:
în Viena: M. Dukas, Heinrich
Schalck, Rudolf Mosse, A. Oppelitz
Nachfolger; Anton Oppelitz, J.
Demotry, în Budapesta: A. V.
Schubert, Eckstein, Bernat; în
București: Agence Havas, Suc-
curale de Roumanie; în Ham-
burg: Karoly & Liebmann.

Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 6 cr. și
30 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarif și învoială.

Reciame pe pagina a 8-a o
serie 10 cr. senu 30 bani.

„Gazeta” iese în ziua-care și.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se prenumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectori.

Abonamentul pentru Brașov
a administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etajul
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un eempliar 5 cr. v. a.
senu 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 237.

Brașov, Sâmbătă, 29 Octomvre (10 Noemvre)

1894.

O constatare.

Brașov, 28 Octomvre v.

Când am accentuat necesita-
tea de a se face lumină în situația
poporului nostru, am avut în ve-
dere înainte de toate situațiunea lui
interioară.

Marea problemă, ce ni-se im-
pune, este aceea a organizării for-
țelor noastre interioare pentru luptele
viitoare.

Și aici se nasce grava între-
bare: cine este răspundător pentru
mersul și succesul lucrării de or-
ganizare interioară?

Răspunsul pare foarte ușor:
Deoarece e vorba de binele nostru
al tuturor, de ținta ce împreună
trebuie să o urmărim, urmăm, că
răspunderea cade pe toți câți trebuie
să concurgă cu talentele lor, cu
puterile lor morale, intelectuale și
materiale, ce le stau la dispozițiune,
la opera comună.

Așa este. Nimeni nu va nega,
că Românii toți au să răspundă
pentru ceea ce pot face în folo-
sul nației lor și nu fac, că ei
au să mănânce așa, cum își vor
ferbe.

Dără în viața practică se schimbă
lucrurile. Aici vedem, că oamenii sunt
grupăți în o mulțime de categorii
cu deosebite cunoștințe, cu deose-
bite învățături, cu deosebite vederi
despre ceea ce ar fi mai bun și fo-
lositor și trăind în condițiuni di-
ferite.

Puindă cestiunea răspunderii,
forțe mulți, mai ales dintre preoții
și dascăli noștri, cari formeză con-
tingentul cel mai mare al luptă-
torilor noștri, voru dice: Bine dom-
nilor, simțim că avem și noi o
mare răspundere față cu națiunea
noastră, și suntem gata a munci și
a jertfi în folosul ei, dăr spune-
ți-ne, ce să facem și cum să lu-
crăm, căci noi nu știm cum o fi
mai bine!

Cine va dice, că un astfel
de răspuns nu este pe deplin in-
dreptătit?

Acestoră omenii trebuie să li se
arate clar și limpede calea pe care
au să meargă, trebuie să li se dea di-
recțiunea și să li se formeze opiniu-
nea așa, ca să nu fiă nici un mo-
ment în neclaritate despre ceea ce
este datoria lor în serviciul cauzei
naționale.

Chiămarea de a da direcțiunea
acesta și de a forma opiniunea pu-
blică în sinul poporului nostru este
fără îndoială a conducerii naționale
și cel mai puternic mediu, cu aju-
torul căruia și-o poate împlini, este
presa națională.

Rolul, ce-l are presa noastră
în luptele noastre naționale este atât
de mare, încât putem dice, că astă-
zi, când, atară de adunările bise-
ricesci, nu mai avem aproape nici
un teren, pe care să ne putem
manifesta voința noastră, ea formeză
singura arenă, pe care se poate des-
fășura și desvolta spiritul nostru
public, deși și aici numai cu res-
tricțiunile impuse de vitregitatea le-
giloră asupra.

Presa noastră are dăr cea mai
mare problemă în situațiunea de față
a poporului și prin urmare și cea
mai mare răspundere pentru mersul
și succesul lucrării organizației nos-
tre interioare.

Am fost tot-deuna consci de
răspunderea ce-o avem față cu pu-
blicul nostru și cu națiunea întregă
și tocmai simțul acesta de răspun-
dere ne îndemna adă a ne întreba,
decă presa noastră națională corês-
punde pe deplin chiămării sale, în
aceste momente critice?

Este greu ca cine-va să fiă pro-
priul său judecător. De aceea nici
că voim a pronunța aici o sentință,
ci credem a fi neapărat de lipsă
să facem o constatare faptică,
asupra căreia voim să atragem
atențiunea confrăților noștri dela

celelalte diare precum și a întregu-
lui public românesc.

Despre atitudinea presei noastre
în luptele și polemicele zilnice cu
adversarii noștri, n'avem nevoie să
vorbim noi, ea a fost destul de
favorabilă apreciată chiar și de presa
străină. Constatarea, ce voim să
o facem, privește numai și numai
atitudinea ei în cestiunile de partid.
Esigențele luptei noastre naționale
sunt multe și varii și cele mai in-
tețitoare sunt acelea, ce se referă
la direcțiunea, ce trebuie să se dea
luptătorilor noștri și la opiniunea,
ce presa este chiămată a o forma
în sinul poporului, ca fiă-care să
știe, care este datoria lui națională
și cum trebuie să și-o împlinescă.

Poporul vră să fiă bine infor-
mat asupra tuturor întrebărilor
ce-l agită, el vrea să știe cum
stă lucrul în cauza cea și cealaltă,
vră să și spună clar și limpede,
care este calea cea mai bună pe
care să poată eși dintr'o încurcătură
său alta, vrea să afle ce-i de făcut,
de ce unii sunt de o părere, alții
de alta în privința modalităților de
luptă, c'ună cuvânt vrea lumină
despre toate.

Lumină însă se poate face asu-
pra unor întrebări grave, ca cele
ce obvin zilnic în viața poporului
nostru, numai așa decă bărbații lu-
minati ai neamului își voru da pă-
rerile lor în fie-care casă și voru
discuta cu sinceritate și deplină se-
riositate, leală și conscientiosu asu-
pra celui mai bun mijloc de re-
solvare a acestor întrebări.

Numai o schimbare de idei con-
tinuă poate aduce lămuririle dorite.
Numai printr'o polemică leală și să-
nătăsă în pressă, basată pe principii,
se potu rezolva marile cestiuni, ce
ne agită. Numai acesta poțe fi calea
de a da o educațiune bună politică po-
porului nostru.

Spre marea noastră durere însă

suntem nevoiți a constata adă, că
în privința această nu numai că n'am
făcut un pas înainte, ci un pas
îndărăt.

Mai de demult n'aveam diare
cotidiane, dăr toți bărbații noștri de
ore-care valoare emulau unii cu alții
în a-și espune părerile lor despre
una sau altă întrebare în micile
diare, ce le avem pe atunci.

Astăzi avem trei diare coti-
diane și numărul omenilor noștri
cu carte s'au împătrit, dăr afară
de puținii gazetari de pe la foi, câți
sunt cari concurg cu lumina lor
la împlinirea grelei chiămări a presei
noștre naționale?

Dăr între diarele noastre însăși
nu se poartă nici o polemică clară
și obiectivă asupra unor anumite
cestiuni, ca astfel aceste să fiă cla-
rificate și rezolvate mai ușor și mai
cu succes, ér polemicele, ce se
ivesc, din când în când, sunt pro-
vocate aproape numai de conflictele
odișe de caracter personal și de
uneltiri particulare.

Cum vom ajunge astfel, în
acesta isolare spirituală față cu ma-
rile exigențe ale organizației luptei
noștre naționale la un rezultat mul-
tător?

Sciri mai noue.

Oficiosa vienesă „Pol. Corr.”, care re-
presentă părerile guvernului unghuresc, dă
următorul comunicat cu privire la scirile
ce s'au lătit, că monarhul nu va sanc-
ționa proiectele bisericesci politice, votate
de ambele camere unghare:

...Sanționarea proiectelor votate in-
târziată din cauză, că cestiunea are o impor-
tanță extraordinară; afară de acesta va tre-
bui să se țină seama și de Papa. Voescă să-i
dea Papei timp, a-se declara înainte de
sanționare....

Comunicatul acesta oficios nu în-
semnă nici mai mult, nici mai puțin,
decă, că sörtea reformelor bisericesci e
amănată pe timp nehotărît. În urma acesta
posiția guvernului nu mai e sigură nici

FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

Beneficiul lui Bosco.

Din englezesce.

(Fine).

Toțe mergeau escelent în decursul
representațiunei, și publicul nu era foarte
darnic cu aplauzele și manifestările sale
de mulțămire. Se arată încântat de pres-
tațiunile escelentului călăreț Henry, prim
pe Miss Ellen, ca în fiă-care sëră, cu o
adeverată plöie de flori, și o duse tot în
risete asupra glumelor grotesci ale Clov-
nilor. Și totuși o încordare ore-care cu-
prins pe toți privitorii. Se părea, ca și
când fiă-care s'ar rețină puțin, ca și când
fiă-care și-ar păstra încă o parte a bunei
sale dispozițiuni și aplauselor sale pen-
tru numărul deosebit, ce era anunțat
astăzi.

În fine veni la rând și acel număr,
acea „pièce de resistance” și între cele
mai vii aplause presentă Alfredo Bosco pe
micul său fiu. După-ace amândoi făcură
complimente în toate părțile, copilul ocupă

locul, ce i-s'a destinat. Un servitor
aduse un măr, îl țină câțva timp în-
tre degetele sale, cu mâna ridicată, și-l
depuse apoi în mod ostentativ pe capul
buclat al lui Alfonso. Numai în momen-
tul acesta, când lumina plină a flăcărilor
de gaz cuprinse figura copilului, se ob-
serva, că frumoșa lui față era neobișnuit
de palidă, mai ales nu scăpă acesta din
ochii cu iubire cercetători ai tatălui. Artis-
tul, la părere, cu cea mai mare liniște su-
fletescă, ce contrasta mult cu palpațiunea
vehementă a inimei sale îngrijate, își în-
cercă pistolul și ținta.

O tăcere, ce făcea să și rețină și
răsuflarea, privea mulțimea la el.

El trase cocoșul... acesta căzî, dăr
pistolul nu se slobođi, ceea ce fu primit
c'un murmur de decepțiune.

A doua-ora, și erăși la părere cu cel mai
mare sânge rece, încercă Bosco arma, ținta și-o
slobođi. O detunătură — un răsunet tare
— și în următorea secundă copilul pași
spre tatăl său, ținînd în mână mărul
pușcat.

Acuma erăși se făcu viță între pri-

vitorii, ce erau nemișcați. Un „bravo!
bravissimo!” ce nu mai voia să aibă sfâr-
șit, răsună sgomotos din mii de guri, și
încă odată pe atâtea mâni se mișcau dând
aplaude asurzitoare.

„Încă-odată! repetă!” strigă o voce
din public, după aceea strigară dece, două-
zeci, o sută — toți.

Bosco părea tot-odată, că se bucură
și se întristeză. El șovăia.

„Încă-odată!” răsună acuma de pe
tribune în tonuri aproape poruncitoare. Un
ore-care aruncă un ban de argint în
arenă, alții făcură ca și el, și cătu dai din
palmi se adună o grămadă mare de argint
la picioarele artistului. El făcu semn
copilului. Un al doilea măr fu adus și
așezat pe capul copilului. De rândul
acesta paliditatea estra-ordinară a copilu-
lui escită atențiunea generală. Numai pu-
ține voci compătimitore se ridică pentru
de-a protesta contra unei a doua încercări.
Dăr ple fură asurzite de strigătele celor-
lalte.

Din trăsurile feței lui Bosco nu se
vedea tocmai flegma de mai înainte, când

acuma își pregăti din nou pistolul. Afară
de acesta se părea, că operațiunea receră
un timp foarte lung. Ore se fi voit în
adeveră să-l părăsescă obișnuita sa pre-
sență de spirit, sau că a fost numai fața
cea palidă a fiului său, care l'a implut de
frică? Iute, ca și când s'ar fi decis deo-
dată forțat, el ținti și slobođi. Erăși a
succes impușcătura minunată; a doua-
ora copilul îi duse mărul pușcat.

Aplauzele privitorilor erau nemărgi-
nite. Ei dădeau din palmi, chiuiau, urlau și
băteau cu picioarele.

Și: „încă odată! A treia și ultima
ora!” răsună acuma de pretutinden, ca
dintr'un glas.

Bosco se opuse hotărît.

Strigările deveneau tot mai tari și
mai rezolute. Bosco clătina din cap pe
jumătate desperat.

„Încă odată! încă odată!” strigară
acuma toți aproape amenințători. Din par-
ter până la galerii răsună numai această
poruncă sgomotosă în vastul cerc, o dis-
poziție escentrică cuprinse mulțimea. O
poftă animalică, o sete nebună după un

24 ore — dice „Hazánk“, și guvernul nu mai poate suporta lupta, ce-a provocat-o între Coronă și parlamentul.

Franciscu Kossuth! Ungaria întrăgă resună de numele lui. Kossuthiștii și-au pierdut rostul, sunt ameiți, sunt fărmeceți de numele „idolului maghiar“. Franciscu Kossuth o mână înainte cu turneul său politic-resvrător. Elu colindă prin toate orașele din „Alföld“. Ați merge la Arad, ér dila viitoare la Ciaba, Seghedint etc.

Curtea din Viena — după cum ne spune o scire mai nouă — e pusă pe griji din cauza „prințului moștenitor“ alu Kossuthiștilor. Dilele acestea a fost la curtea din Viena un consiliu al membrilor dinastiei, care s'a ocupat exclusiv cu demonstrațiunile kossuthiste. O foia ungurescă bine informată spune, că ministrul președinte Wekerle a fost chemat la Viena în cauza acesta.

De aici reiese, că rolul de până acum alu Franciscu Kossuth a dat privilegiu la seriose îngrijiri atât la curtea din Viena cât și în sinul guvernului ungurescu. Se vorbește, că se vor lua măsuri a opri pe „scumpul printșor“ de a-și mai continua călătoriile.

Din Varșovia se telegrafiază, că acolo s'a lătit vestea, că generalul Gurco se va retrage din postul său de guvernor alu Poloniei rusesce, și locul lui ilu va ocupa marele duce Paul.

Din Paris se scrie, că în ziua imormentării Țarului Alexandru *fi-care casă va fi împodobită cu stegă negru*; toate ministeriile, banca națională, teatrele și ospitiile vor fi închise.

O telegramă din Londra spune, că Japonia a stabilit următoarele condiții de pace: China să roge pe Japonia a încheia pace; Japonia cere, ca Coreea să se proclame de independentă; China să renunțe la insula Formosa și să plătească 40 milioane funți sterlingi despăgubire de războiu.

Mortul din Livadia.

Deja este stabilit planul după care va fi transportat din Livadia cadavrul Țarului Alesandru III. Monitorul oficial rusu dice, că din Livadia cadavrul va fi transportat în Yalta, ér de-aici va fi dus pe „Tamsat Merkulja“ la Sevastopol. De aici va fi dus mai departe pe-un tren special alu curții. În conductul funebru vor fi: Țarul Nicolae II, véduva Țarevnă, moștenitorul de tron George, mirésa Țarului, ceialalți membri ai casei imperiale rusesce și persoanele princiare streine, cari se află în Livadia.

Osămintele Țarului, ajunse în inima Rusiei, vor fi duse în catedrala sfinților

Archangel din Moscva. Pe la toate gările din parcursul liniei ferate, pe unde va trece trenul funebru, se vor prezenta autoritățile civile și militare și se vor face serviciile divine. În cele trei orașe, unde stă trenul funebru, se va da câte-o bogată pomână sêracilor pe cheltuiala curții. Persoanele princiare, cari însoțesc pe mortu, au părăsit Livadia în 7 a l. c. și vor sosi în Moscva în 11, adică Duminecă. Din Moscva cadavrul va pleca Lunia viitoare spre Petersburg.

Din Atena se telegrafiază, că regele Greciei, George, va pleca prin Triestu la Petersburg și va lua parte în personă la imormentarea Țarului.

În biserica catedrală a Apostolilor Petru-Paulu din Petersburg, se face deja pregătiri mari pentru imormentarea Țarului. În mijlocul bisericii se ridică un colosalu catafalcu, la care conduc trei trepi învelite în mar covore de pluche. De-ăsupra catafalcului, de-un baldachin strălucit atâră corôna imperială de-o pompă orbitore. Intrarea de sud a bisericii, pe unde se va face retragerea conductului, e formată într-o cale înfrumșată cu plante sudice. Păreții bisericii și columnele sunt îmbrăcate în negru.

Alexandru III va fi imormentat lângă tatăl, mama și sora lui. Până acuma au sosit deja atâtea cunun, încât abia vor avea loc pe catafalcu. Ministerul lucrărilor publice rusesce a comandat o cunună extra-ordinară în preț de mai multe mii de ruble. De-asemena și emigranții bulgari, cari vor depune o cunună pe mormântul Țarului cu inscripția: „Emigranții bulgari — cu adencă recunoscintă“.

În ședința dela 7 Noemvre a parlamentului ungurescu, președintele br. Desideriu Banffy s'a sculat și a dicit, că Țarul decedat a fost un amic alu monarhului Franciscu Josif și un stelpu puternic al susținerii păcii. Din punct de vedere umanitaru deci și a datoriei internaționale se simte îndemnat a propune camerei, ca acesta să dea expresiune condolenței, ce o simte pentru dinastia din Rusia.

Meszlényi Lajos: Aici este Kossuth; aduc de pe Muscalu (strigări furtunose din drepta și stanga: jos, jos).

Thaly Kálmán: se scôlă și dice, că prințul Paskievici a scris odată Țarului rusescu Nicolae: „Ungaria zace la picioarele Maiestății Tale“. Armatele Țarului Nicolae au fost acelea, cari au sugrumat pe nedreptul lupta constituțională a națiunii maghiare și pe fiul ei cei mai bun i-a dus la perđare (1849). Aceste sunt amintiri atât de amare, încât eu, cel puțin, nu le pot uita, chiar nici în acest momentu serios, și cred, că mai sunt și alții, cari gândesc ca mine. Știu, că Țarul decedat acum n'a conclurat la acesta, însă totuși nu pot suferi o manifestație

de condolență, fără de a nu reflecta la trecut. Acesta s'a întâmplat și din partea Polonilor în parlamentul din Viena, și eu gândesc, că noi Maghiarii amu pricinii multă amărăciune vechilor și credincioșilor noștri amici, Polonilor, deă în acest momentu nu ne-am aduce aminte, că tendințele Maghiarilor și Polonilor au fost identice, că amândouă poporele au fost iubitoare de libertate și că același dușmanu ne-a sugrumat. Nu pot, prin urmare, să mă alătur la propunerea președintelui.

Contra lui Thaly și pentru propunerea președintelui au vorbit deputații Horánszky și contele Batthyány, și la votare majoritatea a primit propunerea președintelui.

SCIRILE ȚILEI.

— 28 Octomvre.

A. S. Regală principele Ferdinandu, alu României, va pleca peste câte-va zile, ca să asiste la imormentarea Țarului Alesandru III, care, precum se asigură, se va face între 10 - 15 Noemvre stilu nou la Petersburg. Cu acestu prilej „L'Independance Roumaine“ anunță, că d. generalu Lahovari, șeful statului-majoru, va însoți pe A. S. R. în acestă călătorie.

Dimisia cabinetului din Viena. O telegramă din Viena, cu data de 7 Noemvre, aduce soirea, că prințul Windischgrätz, ministru președinte austriacu, se ocupă cu ideia de a-și da dimisia, deă până la Crăciunul partidele nu se vor uni asupra reformei electorale.

Esamenul de calificățiune învățătorească la Arad. În zilele de 1, 2 și 3 Noemvre n. c. s'a ținut esamenul de calificățiune învățătorească la seminarul diecesan din Arad. „Biserica și școla“ spune, că la esamen s'au insinuat de toți 39 de preparanți absoluți. Dintre aceștia, pe baza esamenului scripturisticu, au fost admiși la esamenul verbalu 35, ér 4 au fost respinși. Lintre cei admiși, au prestat cu succesu esamenul de calificățiune învățătorească 34 și a fost respinsu 1.

Deputatul Levakovszky din parlamentul austriacu a primit peste 3000 de telegrame din Polonia austriacă și din Ungaria, în cari este felicitat pentru că a protestat, în numele Polonilor oprimați din Rusia, contra manifestării de condolență pentru Țarul. Intre altele Levakovszky a primit și următoarea poezie dela redactorul Țarului „Svoboda“: „In exil cu tine, Țarul tuturor Rușilor, idolu Cehilor slav, a căru mână a ars dela Marea ghețoasă până în deserturile fierbinți; în exil cu tine, părintele barbarilor, care ai fost călăul Jagelonilor, care pe lângă totă puterea ta uriașă nu ești stelpul dreptății și a dreptului și care, și în mantaua ta de im-

părat, ești numai slugă“. — Levakovszky s'a luptat 30 de ani pentru libertatea patriei sale, apoi a fost exilat în Siberia, de unde scăpându, ați e deputat în parlamentul din Viena.

Țarul Nicolae II și Prințul Bulgariei Țarul guvernamental bulgaru „Mir“ confirmă scirea, că Țarul Nicolae a mulțumit prințului pentru condolențele exprimate cu ocaziunea morței Țarului Alexandru alu III-lea. Țarul adaugă: „Fiă ca acestu schimb de sdntimente amicale între Suveranii Rusiei și Bulgariei să deschidă calea către o înțelegere între ambele țări, cari se află de atâtea vreme în raporturi ostile, fără nici un motivu serios și numai în urma intrigilor ore-căroru politicieni ruși și bulgari“.

In atențiunea iubitorilor de musică. Suntem rugați a publica următorul apel, pe care-l recomandăm atențiunei iubitorilor de musică: Pentru a asigura subsistența fiului meu *Eugeniu Cardoșu*, căruia în urma unei nefericite căderi i s'a stricat vederea, m'am decis a-l aplica la musică. În 1885 a fost primit în „Institutul orbilor din Budapesta“, unde a petrecut 8 ani, dobândind unu testimoniu laudabil. Densulu scie cânta pe violină: primu, secundu, terțu, braci cu destulă precisiune. Scie esecuta vr'o 24 opere alese din autori străini, totu atâtea marșuri și valsuri de operă, Cadrille de operă, salon și de jocu, valsuri de jocu, mazurce, polce, diferite jocuri românesce și altele. Fiul meu este de 20 ani, vederea încă i s'a ameliorat, dér în locuri cu totul necunoscute are totuși lipsă de conducătoru. Ași dori alu aplica lângă băieții cutărei familii române ca instructoru, ori în cutare orchestră civilă de renume bun. Iubitorii de musică, cari ar voi a primi pe fiul meu ca instructoru, seu a-i mijloci să fiă aplicat în cutare-va orchestră, cu totă onorea sunt rugați a se adresa la subscribul în: Pocsaj (Com. Bihor). — *Petru D. Cardoșu*, învățatoru român.

Incă o gazetă renegată. Din Oradea mare se scrie, că faimosul Pituk Béla, care se făcuse atât de popular înaintea „patriștilor“ prin impertinențele cu cari a debutat contra episcopului Pavelu, va scôte dela anul nou „o foia românescă, amică Maghiarilor“.

Unu serviciu religiosu pentru odihna sufletului Țarului Alexandru alu III-lea s'a oficiat Marți la orele 12, la mitropolia din Bucuresci în prezența M. S. Regelui și a A. S. R. Principei Ferdinandu, cari au sosit anume Marți dela Sinaia. I. P. S. Mitropolitul Primat, înconjurat de înaltu cleru, a oficiat — dice „Timpulu“ — în mijlocul emoțiunei generale a asistenței. La acestă solemnitate, care a avut un caracteru cu totul grandiosu, au asistat d-nii L. Catargiu, președintele de consiliu d. Al. Lahovari, ministrul de externe, d. M. Ghermani, ministrul de finance, d. Take Ionescu, ministrul de instrucțiă, d. C. Olănescu, ministrul lucrărilor publice d. generalu Pöenaru, ministrul de războiu, d. de Fonton, ministrul Rusiei, însoțit de întregul personalu alu legațiunei în mare ținută, d-nii miniștri ai Francei, Austro-Ungariei, Germaniei, Belgiei, Turciei alu Țărilor de jos, alu Italiei, cu secretarii lor, domnul Titu Maiorescu, rectorul universității, d. G. Duca, directorul căilor ferate române, d. M. Suțu, generalu Lahovari, șeful Statului majoru alu armatei, d. generalu Vlădescu, d. colonelul Sotmănescu, d. colonelul Tell, d. colonelul Capșa, prefectul poliției capitalei, d-lu Alesandru Ciureu, primu ajutoru de primar alu comunei Bucuresci, d. primu procuror Paraschivescu, d. Gr. Lahovari și mai mult alți domni oficeri superiori, etc. etc. După terminarea serviciului religiosu s'a cântat de către cleru și de corul mitropoliei micătorul „vechinica pomnire“, apoi ceremoni a luat sfârșit.

sfrșit tragicu apucă pe toți. Bosco încă totu refusa, și numai la rugarea personală a directorului se supuse cerinței sêlbatică a publicului fără simțu.

Când vădură, că artistul cedeză, o chiuitură de triumf, ce abia mai avea un caracteru uman, străbăt aerul.

Atât de crudel se joca publicul cu favoriții săi.

O a treia oră se concentră luminile orbitore pe fața sêrmanului copil. Ce inspăimântător de palid era acuma! Și cum mai tremura mâna tatălui demn de compătimitu, când încercă arma omoritoare. Celor puțin, cari simțeau ca omenii, în acesta mare societate, li-se rupea inima de durere la acestu spectacol mișcător.

Cu-o încercare supra-omenescă de a-și recăștiga liniștea, luă Bosco la ochi ținta, capul iubitelui său copil. Încă unu sourtu și teribilu momentu de așteptare, apoi coșul se slobode, o detunătură — și copilul cade la pământu.

„Dómne! Dómne! ce am făcutu?“ și c'unu țipetu cutreerătoru s'auzeși artistul la iubitelu său. Câp-

cirou ridicară corpul fără de viață alu copilului și-l duseră într'unu cortu de alatur. Ca și trăsnițu urmă după el nenorocitul tată, pe când unu murmur de căințe se auzea juru împrejur.

Urmă o pauză penibilă, pe care orchestra de géba se silea să-o umple cu unu marșu înfocat; el suna, ca o musică funebră.

„Copilul! Copilul! Ce s'o fi întâmplat cu copilul?“ striga uuldu altuia pètrunși de grijă. . . . Ei deveniră érași ómenii.

În fine apărú directorul. Elu le spuse, cum copilul totă ziua s'a simțit indispuș, și cum elu numai o'ncordare grozavă a voinței sale și-a luat rolul în numărul de bravură alu tatălui său. Repetarea de trei-ori a fostu într'aceea prea mare probă pentru indispoziția lui, și ast-fel băiatul, la ultima împușcătură, s'a pierdut consciința și a oădutu leșinat la pământu. „Dér nu i-s'a întâmplat nimic“, încheia directorul vorbirea sa, „și îndată ce se va fi reculesu puțin, elu se va prezenta onoratului publicu. — Étă'lă, că și vine!“

Încă pe când Gallaxys pronunța ultimele cuvinte, fú dată la o parte perdeaua cortului și Bosco, cu micul său fiu, intrară în arenă. Amândoi merseră până în mijlocul arenei, unde Alfonso arată apoi publicului și alu treilea măr pușcat. Unu astfel de strigăt de bucurie, ca cel ce făcu acuma să se cutemure din fundamentu întregu cirul, trebuia să se audă în depărtare de milu juru împrejur. Și când acum tatăl, în simțul său nespust de fericire, strînse copilul la pieptul său și-l sêrta cu focu, bucuria sgomotósă a privitorilor nu mai voia să ia sfârșit. Și multu își stergeau pe ascunsu lacrimile din ochi.

Bosco a spus-o mai târziu numai cătorva dintre amicii săi intimi, că tocmai leșinul acela alu copilului său i-a scăpat viața, căci elu greșise ținta și ajunsese mărul cu împușcătura sa numai când cădu copilul. De atunci, din séra aceea agitată, Signor Alfredo Bosco a ștersu pentru totdeuna din repertoriul său istorica împușcătură măestră à la Willhelm Tell.

Din Brană ni-se serie, că noul insti-
tut de credit „Parsimonia“, ce se va în-
ființa acolo, a ales „Gazeta Transilvaniei“
organul oficios pentru publicațiunile
sale.

—o—

Non președinte de secția la Curia
oficială ungherească publică numirea lui
M. Sandor, președinte la tabla reg. din
Unghedin, ca președinte de secția la Curia
reg. din Budapesta.

—o—

Umilirea Chinei. Consulul chinez
în America a încunoscintat pe secre-
tariul de stat Gresham din New-York, că
japonezii au cuprins „Fu-tschu“ din golful
Jang-tung, și se pregătesc a merge con-
tra „Shan-hai-hwu“. — De altă parte lui „Ti-
me“ i-se anunță din Tien-Tsin următoarele:
Principele Sung a comunicat Sâmbăta tre-
burilor reprezentanților puterilor străine, că
China nu e capabilă de-a rezista Japoniei.
Principele a cerut intervenția puterilor
străine și a declarat, că China renunță la
suveranitatea asupra Coreei și e gata a
plăti despăgubire de răsoaiu Japoniei.

Cum a guvernatu Alexandru III.

Un cetățen rus, care cu-
noșce foarte bine raporturile din
Rusia, se pronunță într'o foia din
stăruinătate despre modul de a gu-
verna al lui Alexandru III, în chi-
pului următor:

Țarul Alexandru III a luat asu-
pra-și guvernarea unui stat lipsit total-
mente de organizația internă. Anii din
armă ai vieții lui Alexandru II au fost
preocupați de amăgirea marelui răsoaiu
otoman și de lupta contra mișcării nihi-
liste. Cel dintâiu lucru al lui Alexandru
III a fost, să pună capăt anarchiei, ce
grasa în imperiul rusesc și a restabili
autoritatea guvernului.

Pătrundându situația, în care se afla
imperiu, s'a hotărât să readucă politica la
acele principii fundamentale moștenite și
care s'au dovedit de escelente, pe care s'a
basat împărăția. El a făcut o aceta prin
manifestul dela 1881, care a enunțat
sustinerea domniei arbitrare și scutirea
mai pe sus de toate a religiei ortodoxe,
doi factori aceștia, fără de care nu se pōte
sustine, într'unu imperiu așa de colosal,
supremăția poporului rusesc peste cele-
lalte naționalități din lume. Convingerea
acesta este adencu înrădăcinată în sufle-
tul poporului rusesc, și tocmai accen-
tuarea acestui principiu l'a făcut pe Ța-
rul atăt de popular.

În alt doilea an al domniei sale,
Țarul a depărtat de pe terenul activi-
tății pe Ignatiev și Scobelev, dintre care
cel dintâiu s'a încercat să introducă și
în imperiu sistemul minciunei, er al doilea
a tras în direcția greșită conștiința ru-
sescă. Dacă un bărbat slăbănog ar fi
suferit uneltirile primejdioase ale acestor
doi bărbați, s'ar fi născut rele incalcula-
bile, pōte chiar un răsoaiu europen și
incercături interne. Deodată cu căderea lui
Ignatiev și Scobelev, Rusia a rupt o cu po-
litica ultra-slavă, și ohiar numai pentru
acesta merită recunoștința Europei.

Totă aceta precauție și modera-
țiune înțeleptă a caracterizat și mai târ-
ziu politica esternă a Țarului, sub con-
ducerea probată a lui Giers. Chiar între va-
lurile frățietății ruso-franceze, Țarul Alec-
sandru III și-a păstrat sângele rece și
cuminția, ceea ce n'a fost o problemă
ușoră. În politica internă, în primii ani ai
domniei sale, Țarul s'a încredut de tot
în consiliile contelui Demetru Tolstoj, al
cărui program consta din aceea, ca Ța-
rul să se rețină dela or-ce reforme mari
și esperimentate cuteze. Lozina politica
lui interne era: *Rusia a Rușilor*. Astfel e
foarte firesc, că naționalitățile străine au
suferit ore-cari pierderi.

Punctul de culminație al do-
mniei decedatului Țar, l'au format fără in-
doială cestiunile financiare și agrare, în
fruntea cărora au fost puși omeni ca Vi-
snegradsky și Witte, cari în scurtă timp
au arătat succese de necredut. —

numai, că au restabilit echilibrul finan-
ciar în visteria statului, care se pretindea,
că e aproape de bancrută, ci totodată au
convertit împrumuturile, admirabil, creând
capitaluri, cari întrecu chiar și pe acele
ale banței franceze. Istoria financelor nu
cunoșce încă casă, care se apropie măcar
sumele enorme, de care dispune Rusia.

Discursul panegric,

ținut în 1 Novembre 1894, la mormântul lui
Emanoil Gozdu, în Budapesta, de
N. Mănoiu st. jurist.

(Fine.)

Un bun părinte nu putea îngriji mai
bine de fiul său, și o mamă adevărată nu
putea să-și iubescă mai tare pe fiica sa, pre-
cum a îngrijit și iubit Gozdu biserica și
națiunea sa. — Înțelepciunea lui cea mare,
prevederile sale sănătoșe, tactul și espe-
riența sa dilnică a vădit lipsa și a cunos-
cut morbul, de care suferim. — A vă-
dit, că numai prin credință și putere mo-
rală, prin știință și dezvoltare culturală, ne
putem crea vitoru sigur, ne putem asi-
gura existența, ceea ce l'a și condus pe
reșosatul, ca să se îngrijescă atăt de
mult de sōrtea acelor tineri studenți, cari
setoși după știință, dēr lipsiți de mijlocele
materiale, erau impedeți în continuarea
studiilor; a vădit că de grea este po-
ziția, că de tristă este sōrtea lor im-
pedeți în realizarea scopurilor culturale.

Precum Cicero îndemna pe Romanii,
ca să nисуescă spre știință, dicens-le: „*că
acesta împodobesc tinerețea, nutrește bărbăția,
desfătează bătrânețea, mângăie în necasuri*“,
așa și Gozdu, prin dispozițiunile sale tes-
tamentare, ne îndemna, ca cu activitate și
sîrguință să lucrăm pentru prosperarea și
înflorirea bisericii, patriei și națiunii ro-
mâne, căci numai prin dezvoltarea spiri-
tuală și nobilitarea inimei, prin educație,
ne putem ridica la locul, ce ne este des-
tinat a-l ocupa între popōrele culte ale
Europei. Ochiul spiritual al fericitului
Gozdu, ca bărbat politic și jurisprudent,
a pătruns adencu în profunzimea trecu-
tului și departe în înălțimea viitorului, în-
suși testamentul său ne arată, cu căta
măiestrie și prevedere, cu căta rațiune și
calcul este întocmit, astfel, că din „*Fun-
dațiunea*“ sa mai târziu nu numai tinerimea
studiosă, dēr și preoții și învățătorii dis-
tinși să se pōtă împărtași din aceta bine-
facere; și numai puțin tineri din teologia
și pedagogia, precum și tinerii aplicați la
arte și industrie. Cu un cuvânt, ni-a cu-
noscut lipsa, ni-a simțit durerea. Cetescă
fi-a-cine cu luare aminte testamentul său
și judece cine a fost el. Inșă și institu-
țiunea aceta este cea mai vie caracteris-
tică a reșosatului pe toate terenele.

Testamentul său ne represintă, în
modu esemplar, *modestia*, fiica înțelepciunii,
pentru-că deși reșosatul a ocupat în stat
cele mai frumoșe și mai înalte funcțiuni,
ca bărbat eminent; deși era mare capi-
talist, cu toate acestea a dispus, ca imor-
mentarea sa să se facă cătu se va putē
mai simplu, cu unu singur preot, și mai
cu puțin spese, abdicându de pompă, lucș
și strălucirea trecătoare a cătorva momente;
iubind biserica și nēmulu său, a oprit
toate acestea, ca nu cumva prin spese ne-
socotite și zadarnice, averea testată ne-
amului său românesc și destinată pentru
scopuri mai sublime, să se impuțineze.

Precum a dispus, ca osēmintele sale să
se așeze în sicriu de fier, totu așa a îngrijit
și a dispus, ca averea testată să se adminis-
treze cu bună chibzuință și rațiune; să se
apere de or-ce viscol, cu energiă și brațe
de fier, incredințându cu aceta pe dis-
tinșii 3 prelați ai bisericii rom. gr. or. din
Ungaria și Transilvania, precum și cățiva
bărbați mireni cunoscuți ca buni și înțe-
lepți Români ortodoși, pe cari îi rōgă cu
caldură, ca cu cea mai strictă observare a
dispozițiilor testamentare să administreze
„*Fundațiunea*“ sa. Și într'adevăr, pe când
acesta era espusă unei primejdii neașteptate,
Dumneșu a ascultat rugăciunea ultimă a
fericitului Gozdu, când dīse: „*Părinte atot
puternice păzește-i pre ei*“, a revărsat
darul și lumina sa preste capetele admi-

nistratorilor ei și a delaturat pericolul,
ce amenința Fundațiunea. Un capital de
300,000 fl. v. a. ni-a donat, care astăzi
se ură aproape la 2 milioane.

Sute și sute de tineri români și-au
afiat mângăierea în aceta fundațiune. A
crescut sute de tineri, ce-i vedem pe toate
terenele, unii ca bărbați politici, apărându
principiile de drept înaintea forurilor
judiciare, apărându interesele bisericii și
națiunii; pe unu il vedem represen-
tându statul afară de continent, în Africa,
ca consul; pe unii ca medici, alinându
durerile bolnavilor, er pe alții aici și din-
colo peste graniță, măsurându pământurile
țărănesci, ca ingineri; alții ca profesori pe
catedră, propagându cultura, răspândind
rațele de lumină nestinsă în inimile și spi-
ritele agere ale tinerimei setoșe după știință.
Va sosi ziua, când totu tinerul român
ortodox, cu însuși frumose, își va afla
adăpostul sub aripa scutitoare a funda-
țiunii Gozdu.

Nimeni nu cunoșcea intențiunea sa
nobilă; nimeni nu-și putea aduce aminte,
că Emanoil Gozdu va fi acela, carele își
iubesc atăt de multu nēmulu său; el
nici atunci nu s'a depărtat de biserica și
națiunea sa, când unii credeau, că este
strein față de noi și nu caută spre nēmulu
său. Dēr politica sa înțeleptă, prevederile
sale înalte, referințele politice sub cari a
trăit, l'au condus într'acolo, ca să ia atare
ținută bărbătescă și serioșă, ca făcându
mai bine să pōtă lucra, ceea ce într'ade-
văr s'a și întemplat. Numai funu archie-
reu ca unu Șaguna și încă cățiva, îi cunos-
ceau pulsul său, dēr și aceștia încă au tă-
cut și au lucrat împreună cu el.

Iubirea și simțământul viu al lui
Gozdu, față de biserica și națiunea sa,
n'a fost îmbrăcat în lustru peritor, cu-
vântul său n'a fost frase învăpăiate și
proiecte neisprăvite, — după cum, durere,
nu arare-ori se întempla în lume, — ci
iubirea sa a nutrit o în secret, în inima
sa, căci vedându, ce ne lipsesc, ni-a dat
ce noi n'am așteptat.

Iubindu-ne el pe noi atăt de mult,
ne dă prin aceta esemplu viu, ca și noi
să ne iubim unii pe alții, ca ast-fel
— *viribus unitis* — în cea mai bună înțelegere să
putem clădi edificiul celu mareșu și su-
blim, pentru-care fericitul Gozdu a adu-
nat și ne-a lăsat nou materialul său,
câștigat întru sudorea feței sale.

Etă deci, fraților, motivele basate și
puternice, ce ne-au adunat pe noi, tineri-
imea română universitară din Capitală, în
număr atăt de frumos, împrejurul ace-
tui monumentu sfânt, înaintea acestui mor-
mântu, ca pătrunși de faptele nobile, să
depunem modestul nostru tribut de re-
cunoștință și pietate părintelui nostru bi-
nefăcătoru, care s'a îngrijit atăt de mult
de sōrtea și viitorul nostru.

Aici în mormentu s'au depus osēm-
intele sale; aici odihnesc în pace cada-
vrlu rece al fericitului Gozdu, dēr no-
bilul său suflet planază asupra noastră,
faptele sale măreșe îl însoțesc dincolo de
mormentu.

Spiritul său ne șoptesc și ne îm-
bărbăteșă spre statornicie și tact în lupta
cea sfântă pentru biserica și cultura nați-
unii noastre. Ne șoptesc, ca să fim fideli
bisericii, patriei și națiunii; să fim cu
energiă și stăruință de fier; să păstrăm
caritatea frățescă, să luptăm cu înțelep-
ciune în aceta lume plină de miserie, pen-
tru-că numai pe calea aceta putem asi-
gura existența nēmului nostru.

Ast-fel, sufletu nobil și fericit, care
ți ai eternizat memoria în cer și pe pământ,
primesce dela tinerimea română uni-
versitară, ce s'a adunat în jurul tău, votul
de pietate și venerație eternă, ce o da-
torim față de tine; primesce tributul
nostru de recunoștință, ce-l depunem
astăzi la mormentu tău; primesce so-
lemnă noastră promisiune, că vom păstra
în onore numele tău și alu celor ce
cu tine împreună, *de jure et de facto*, au
conlucrat pentru binele bisericii și na-
țiunii noastre.

Am depus aici pe mormentu tău
frumose cuună de flori veștitoare, dēr nu

ne este destul aceta, ci depunem o cu-
nuă încheiată din flori neperitoare a rugă-
ciunii din inimă, a recunoștinței și pietății,
cu care fii bisericii și națiunii noastre ro-
mâne vor încununa memoria ta din ge-
nerațiune în generațiune.

Primesce glasurile nenumerate de mul-
țămire ale celor ce trupesce și sufletesce
se nutresc din rodirile măreșului pom
sădit de mâna ta bine cuvântată. Pē-
trundă glasurile noastre la Tronul Părin-
telui creaturilor, ca să deschid sufletului
tău isvorul vieții și ușa raiului, de unde
rōgă pe Prea Înaltul Creatoru, ca să re-
verse darul său asupra acestui pom no-
bil, ca să fiă viu, să înfloreșă și să fruc-
tifice rodirile de vietă, necesare la desvol-
tarea și fericirea bisericii și națiunii nos-
tre mult cercate, unindu ne în cugete și
simțiri, unindu-ne în Dumneșu.

Teatru german.

După multe comedii și farse, ca o
frumose variație ni-a fost dat să ve-
dem ieri drama „*Heimat*“. Cine a audit de
talentosul dramaturg german Sudermann,
ușor își pōte face închipuire de valōrea
ultimei sale drame în 4 acte: „*Heimat*“
(Patria). Nu este locul aici, ca să ne es-
tindem asupra piesei, atăt numai fiă spus,
că ea e unu op de mare preț literar în
noua direcție realistă a dramaturgiei.

Cele două roluri principale: Schwartz
și Magda, au fost jucate cu mare măies-
tria. D-l Weissmüller, în rolul onorificu-
lui bătrân Schwartz, a dat o nouă do-
vadă despre puterea sa artistică. Luptele
interne, ce sbuciumă sufletul său, când își
regăsește copila pierdută pentru dēnsul,
lupta între sentimentul de tată și om
de cuvânt, totala sdrobire morală, când
aude, că fiica sa i-a pătat numele, se reo-
glindau în toate mișcările, gesturile și mi-
mica bătrânului damblagiu.

Nu mai puțin bine a jucat d-șora
Jenbach greul rol al Magdei, copila
pierdută. Născută cu dorul libertății în
sînt, conșcie de puterea ei artistică, ea pre-
ferise, ca să se rupă de părint, să trecă
prin treptele miseriei, pentru ca să trăescă
libera viață de artistă, și acum când sōrtea
o mână erăși în patria cea mică a părin-
ților ei, celebra cântăreță se simte sdro-
bită și deșoșă sub porunci severele ei
părinte. Er ultima nenorocire, causă căderii
ei morale și morții tatălui ei, copilul ei
nelegitim, a ajuns ca unu trăsnet peste
toți în acelu moment, când se părea, că
fericirea se reîntorce din nou asupra mult
cercatei familii. Er d-șora Jenbach a pri-
ceput tragicul acestui rol și adencu-
du-se în el, l'a predat cu o măiestrie de
lădat.

Nu trebuie să uităm nici pe D-nul
Neher, care în rolul Dr-lui Keller a pri-
ceput să ne înfățișeze pe bonvivantul
pătit și ajuns în situații critice. De
asemenea simpatica d-șora Forst și a pă-
trunșu rolul Mariei. D-na Beyer a jucat
bine, deși în unele locuri puțin prea indi-
ferentă. D-l Hackenschmidt (Max) se
pare că ia prea superficial rolurile mai
neînsemnate.

D-l Deuschinger, ca preotul Heffter-
dingt, prin surisul său nepotrivit și miș-
cările țepene, a dovedit, că nu a pătrunș
prea bine rolul destul de însemnat al
preotului, factotum-ul întregului oraș, în
care locuia. De asemenea și rolul nepo-
trivitu ales al Francisei a detras mult
din reușita domnișorei Hülter, pe care de
alt-fel am avut adeseori ocaziune să o
admirăm. Aceste înș par a fi mai mult
erori de ale regisorului, care în lipsa altor
puteri s'a vădit silit să împartă rolurile
în acestu mod.

Totuși aplausele frenetice, cari urmau
după fiă-care cădere a cortinei și chiar și
în decursul jocului, au fost cea mai bună
dovadă, că în totalu succesul piesei a
fost mulțamitor.

— sp. —

Literatură.

Tocmai acum a apărut *Compasu*
românesc, anuar financiar de *Petra-
Petrescu*, anul II. Conține: Date istorice
asupra institutelor române de bani; nu-
mele inițiatorilor, ale membrilor din di-
recțiune și ale funcționarilor; instrucțiune
despre polițe cu formulare, și legea cam-
bială.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Obligații cu premiu 3% ale Bancii hipotec. ung.

PROSPECT. Banca hipotecară ungară.

CAPITALŪ ÎN ACȚII: 20,000.000 florin v. a. în aur.   VERSAȚI: 10,300.000 florini v. a. în aur.

RESERVE: 2,471.609,08 florini v. a.

Directia: Ex. Colomann de Széll, president; Ferdinand Beck, direct. general; Conte Adolf Dubsky, Alexander de Hegedüs, Dr. Péter de Matuska, Eugen Minkus.

Consiliul de supraveghere: Wilhelm Schön, president; Ex. Ernst de Hollán, Arpád de Kubinyi, Josef de Ribáry.

Banca hipotecară ung. în Budapesta este autorizată pe temeiul art. de lege IX. din anul 1889, și în sensul ordinațiilor In. Minister de finanțe c. r. ung. din 18 Mai 1890 și 18 Octombrie 1894, pentru împrumuturi realizate la municipii, orașe și comune și alte persoane juridice etc. se emită

Obligații cu premiu 3%

în suma totală de 35 milioane florini v. a. = 70 milioane corone, în 350,000 bucăți à nom. fl. 100 = 200 corone.

Aceste obligații aducă dela 1 Novembre 1894 anuală 3% interese după suma nominală și sunt provechute cu cupone, plătibile la 1 Mai și 1 Novembre a fiecărei an în

Ungaria: la Banca hipotecară ung. în Budapesta și la Banca de escompt și schimb în Budapesta, în

Olanda: la Banca de Paris et de Pays-Bas în Amsterdam; în

Elveția: la „Banca de Paris et des Pays-Bas“ în Geneva.

Aceste obligații se amortisază în 65 de ani, prin trageri la sorți. Tragerile se efectuează în localitățile „Băncii hipotecare ung. în Budapesta.“

Trei trageri se vor face:

Trageri la sorți pentru achitare.
Trageri de florini 10 = 20 corone.
Premii și trageri de câștig.

Tragerile de achitare vor avea loc de două ori pe an după planul alăturat la obligații.

Prin aceste trageri se indică acele obligații, cari în serii de 100 obligații, după 3 luni se vor plăti cu suma nominală. Cu aceeași și încetăză interesele obligațiilor esite la sorți. Prima trageri la sorți va fi la 25 Aprilie 1895.

Banca hipotecară ung. își rezervă dreptul a mări suma obligațiilor plătibile, anunțându această cu 3 luni mai înainte

Contra obligațiilor plătite primesc aducătorii acelora note de premii provechute cu aceleași serii și numere, cari sunt valabile, pentru toate tragerile de câștig și premii.

Tragerile premiilor de 10 fl. v. a. = 20 corone.

Tote obligațiile și notele de premii au parte la tragerile premiilor de fl. 10 = 20 corone, după proporția planului, până când vor eși la sorți cu premia de sus.

Premiile se plătesc 3 luni după trageri. Obligațiile esite la sorți cu premii se vor timbra, pentru a se indica, că nu mai au parte la trageri premiilor.

În urma modalităților de sus este asigurată pentru fie-care obligație, afară de plata valorii nominale, și o premii de 10% prin urmare se rescumpără cu suma de 110 fl. v. a. = 220 corone, pe timpul de 65 de ani, câtă va dura împrumutul.

Trageri de câștiguri. Tote obligațiile și notele de premii, atât cele timbrate după plată de

10 fl. v. a. = 20 corone, cum și acele netimbrate, iau parte conform planului alăturat la toate tragerile de câștiguri de corone 200,000; 100,000; 75,000; 50,000; 40,000 etc.

Obligația, care a eșit la sorți cu un câștig la parte și la tragerile următoare de câștiguri, prin urmare poate să mai facă vre-unul său mai multe câștiguri.

Câștigurile se plătesc 3 luni după trageri.

Trageri primă de câștiguri va avea loc în 25 Ian. 1895.

Banca hipotecară ung. n'are dreptul a face vre-o schimbare în planul tragerilor de câștig și premii, nici în cazul, când ar mări suma trageri obligațiilor de plată.

Rescumpărarea obligațiilor achitate, precum și plata premiilor, va urma totu pe acelea piețe, unde se plătesc și cuponele. Câștigurile se plătesc numai la cassele Băncii hipotecare ung. în Budapesta.

Banca hipotecară ung. plătesc darea pentru premiile de 20 corone, darea însă după câștiguri au să-o plătesc persoanele, cari vor câștiga.

Lista cu numerii obligațiilor esite la sorți, cum și a celor cari s'au tras cu premii sau câștig, se va publica după fie-care trageri, cel puțin în o gazetă din Budapesta, Amsterdam și Geneva. Odată pe an se va alătura acestor liste și însemnarea acelor obligații, cari au fost esite la sorți în anul precedent, dér încă nu s'au prezentat la plată.

Banca hipotecară ung. va mijloci a-se cota la Burse oficială acest împrumut 3% cu premii pe toate piețele, unde se vor face subscrieri publice.

Aceste obligații, în sensul ordinațiilor ministeriale, se primesc ca cautiune la toate cassele reg. ung. ale statului.

Invitare la subscripțiune.

Pe temeiul art. de lege IX din anul 1889 pentru emisia à 35 milioane florini v. a. = 70 milioane corone de

Obligații cu premiu 3%

se deschide subscriere publică pentru

buc. 100,000 à 100 fl. v. a. = 200 corone nominal

cu următoarele

condiții de subscripțiune:

1. Subscripțiunea va avea loc în 15 Noembrie 1894 la orele obișnuite de afaceri, și anume:

La Banca hipotecară ung. în Budapesta, V. Erzsébettér 9. și la Espositura din Clușiu.

La Banca ung. de escompt și schimb în Budapesta V. Dorottya-uteza 6 și la

Filiala dinătru orașului Budapesta, IV. Muzeumkörút I. La Filiala băncii ung. de escompt și schimb în Pressburg și Fiume.

La despărțământul transilvan al băncii ung. de escompt și schimb în Clușiu.

În Amsterdam: la „Banque de Paris et des Pays-Bas“. La Domni Lippman, Rosenthal & Cie; la Domni Wertheim & Gompertz și pe alte piețe olandese.

În Geneva: la „Banque de Paris et des Pays-Bas“. La Domni: A. Cheneviere & Cie; Darier & Cie; Lombard, Odier & Cie; Ern. Pictet & Cie și la alte firme elvețiene.

Mai departe pe următoarele piețe:

Arad: Arader Gewerbe u. Volksbank; **Besztercebánya:** Credit-Bank-Aktiengesellschaft; **Brașov:** la Domni Nussbacher & Beer; **Debreczen:** Közgazdaságibank részv. társ.; **Eperjes:** Eperjeser Volksbank; **Eszék:** Sorger, Weismayer & Cie; **Győr:** Györi első takarékpénztár; **Kassa:** Kaschauer Sparkassa; **Miskolcz:** Miskolczi takarékpénztár váltóüzlette; **Nyitra:** Neutrauer Commercial und Creditanstalt; **Nagyvárad:** Biharer Handels-, Gewerbe- und Producten Creditbank; **Nagy-Kanizsa:** Handels und Gewerbebank Actien Gesellschaft; **Nagy-Szeben:** Bodencreditanstalt, in Hermannstadt; **Pécs:** J. Schapfing, Carl M. Ullmann; **Szeged:** Szegediner Handels und Gewerbebank; Max R. May; **Székes-fehérvár:** Stuhlweissenburger Handelsbank; **Sopron:** Actien Gesellschaft der Oedenburger Bau- und Bodencreditanstalt; **Szombathely:** Gebrüder Grünwald; **Temesvár:** Temeser Sparcassa; **Agram:** Croatisch Slavonische Landes Hypotheken Bank și la Wechselstube der Croatischen Commercial Bank.

2. Prețul de subscripțiune este:

Florini 110 v. a. = 220 corone

pentru fie-care obligație împreună cu 3% interese curente ale cuponelor dela 1 Nov. 1894, respective pe piețele esterne în valută locală.

3. Fie-care subscriitor are să depue cautiune de 10% după suma nominală, ce va fi subscris, în bani gata, sau în hârtii de valoare valabile la locul subscrierii după cursul zilei.

4. Reducția insinuărilor la casă de supra-acoperire a emisiei, este rezervată respectivelor locuri de subscriere, și rezultatul se va comunica respectivilor, ce au subscris.

5. Obligațiile subscrise sunt a se lua în primire totu în aceleași locuri, unde s'au subscris, plătindu-se prețul subscrierii și interesele de 3% a cuponelor până la ziua primirii, cel mult până în 10 Ian. 1895, la casă contrar se va perde cautiunea.

6. Cautiunile în bani gata se vor socoti imediat la plata totală a obligațiilor subscrise, ér la plata parțială, la primirea ultimei obligații, bonificându-se 3% interese. Cautiunile depuse în hârtii de valoare se vor înapoia numai după luarea totală a obligațiilor subscrise.

7. Pentru obligații deocamdată se vor elibera de banca ung. hipotecară Note de primire (Scripts), cari din 5 Ian. 1895 se vor preschimba cu titluri definitive.

Budapesta, în Noembrie 1894.

Banca ung. hipotecară.
Banca ung. de escompt și schimb.